

POSTANOWIENIE

14 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 14 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa G.Ł.
przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w G.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej G.Ł.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 25 listopada 2021 r., I ACa 374/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powoda G.Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 240 złotych zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Szczecinie na rzecz adwokata M.S. 240 złotych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w sprawie z powództwa G.Ł. przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w G. o zapłatę umorzył postępowanie apelacyjne w części dotyczącej oddalenia powództwa powyżej kwoty 63 800 zł, oddalił apelację powoda w pozostałym zakresie oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Powód oparł wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej od wskazanego wyroku na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. Wskazał, że w sprawie doszło do naruszenia art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. przez prowadzenie postępowania oraz wydanie orzeczenia z udziałem sędziego, który – adekwatnie po wskazań zawartych w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. – podlega wyłączeniu z mocy ustawy. Jednocześnie powód wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż wydany wyrok „narusza szereg podstawowych, konstytucyjnych wolności i praw”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny w G. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł m.in. o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych, w tym o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierza do zagwarantowania, że skarga kasacyjna będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

W skardze kasacyjnej wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparto na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. przez twierdzenie, że w składach Sądów pierwszej i drugiej instancji zasiadali sędziowie, wobec których –

adekwatnie do wskazań zawartych w uchwale trzech połączonych izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20, OSNC 2020 nr 4, poz. 34 – aktualizuje się podstawa dla ich wyłączenia z mocy ustawy, a zatem zarówno w odniesieniu do postępowania prowadzonego przez Sądem pierwszej instancji, jak i Sądem drugiej instancji zachodzi nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c.

Powyższy wniosek nie może stanowić skutecznej podstawy dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W pierwszej kolejności należy wskazać, że wyrokiem z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (OTK ZU 2020, z. A, poz. 61). Trybunał Konstytucyjny uznał niezgodność wymienionej uchwały z szeregiem przepisów Konstytucji, Traktatu o Unii Europejskiej oraz Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, co oznacza co najmniej tyle, że utraciła ona moc wiążącą inne składy Sądu Najwyższego. Ponadto, nawet nawiązując do kryteriów wskazanych w powołanej uchwale, należy podkreślić, że skarżący nie przywołał żadnych konkretnych okoliczności, które pozwalałyby na wyprowadzenie wniosku o występowaniu obiektywnie uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości wskazanych w skardze sędziów. Wielokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniano już, że w świetle stanowiska prawnego wyrażonego w uchwale z 23 stycznia 2020 r. nie ma podstaw do przyjęcia, iż sam fakt powołania sędziego sądu powszechnego na wniosek aktualnie funkcjonującej Krajowej Rady Sądownictwa jest okolicznością, która samodzielnie uzasadnia przyjęcie, że postępowanie prowadzone z udziałem takiego sędziego jest dotknięte nieważnością. Konieczne pozostaje przywołanie konkretnych okoliczności odnoszących się do sędziów biorących udział w orzekaniu w sprawie, które wskazują na nieprzestrzeganie przez nich obiektywnie wyznaczanego standardu sędziego bezstronnego i niezawisłego (zob. uchwałę SN z 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, nr 10, poz. 95, oraz postanowienia SN: z 29 marca 2022 r., I CSK 7016/22; z 20 października 2022 r., I CSK 4589/22; z 28 kwietnia 2021 r., IV CZ 5/21; z 18 listopada 2020 r., IV KK 290/20; z 9 czerwca 2020 r., I NWW 43/20)

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania także na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistym uzasadnieniu skargi. Przesłanka ta byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło

z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (zob. postanowienia SN: z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Skarżący nie wskazuje w ogóle, dlaczego uważa skargę za oczywiście uzasadnioną, dlatego też bardziej szczegółowe odniesienie się do tej przesłanki nie jest możliwe. W związku z tym należy jedynie wskazać, że Sąd Najwyższy nie dostrzega scharakteryzowanych wyżej kwalifikowanych wadliwości ani luk w linii rozumowania przyjętej przez Sąd Apelacyjny.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

W przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., jak również w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 26 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy przyznał, stosując *per analogiam* § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 26 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Taka podstawa określenia wysokości kosztów została uznana za właściwą ze względu na stanowisko zajmowane przez Trybunał Konstytucyjny co do bezpodstawności zróżnicowania wynagrodzenia pełnomocników ustanawianych z urzędu oraz ustanawianych z wyboru (zob.

wyroki: z 27 lutego 2018 r., SK 25/15, OTK ZU, z. A, poz. 11; z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19, OTK ZU 2020, z. A, poz. 13; z 20 grudnia 2022 r., SK 78/21, OTK ZU, z. A, poz. 20; z 19 kwietnia 2023 r., SK 85/22, OTK ZU 2023, z. A, poz. 41; z 20 kwietnia 2023 r., SK 53/22, oraz postanowienie z 20 kwietnia 2020 r., S 1/20, OTK ZU 2020, z. A, poz. 14).

[a!]

P.P.